

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Cap. I. Singulari multumque nocivo stratagemate conatur Dæmon sopire
seriam reflexionem, vivacemque æstimationem maxime salutiferi,
primariiq[ue] Ecclesiæ Dei ministerii, incruenti missæ sacrificii

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

VERI

ECCLESIASTICI

LIBER QUARTUS,

In quo tractatur de Excellenria ac utilitate Sacrificii Missæ, variaz ad illud insinuantur præparaciones, commendatur frequens ac devota illius celebratio, ejusdemque ritus ac ceremoniaz explicantur.

Caput Primum.

Singulari, multumque nocivo stratagemate conatur Dæmon sopire seriam reflexionem, vivacemque aestimationem maximè salutiferi, primariique Ecclesiæ Dei mysterii, Incruenti Missæ sacrificii.

S Celestus ille Antiochus, dum sanctæ civitatis ultimum machinaretur excidium, templumque toto orbe notissimum, miserandum in modum exposuisset, quænam fuit prima illa præda, quam
ex

ex illo asportavit? *Intravit in sanctificationem cum superbia, & accepit, 2. Machab. 1. 27.* fortè, ditissimam vasorum sacrorum suppellectilem? An Rationale, pretiosissimis ornamentum lapidibus? An mensam, quæ erat de auro purissimo? An forte Arcam, unicum Hebraicæ Synagogæ thesaurum? Minime: *Accipit Altare aureum, & candelabrum luminis;* aufert altare, tollit candelabrum, hincque spoliis rapacitati suæ putabat satisfactum: Quis per impium Antiochum, abominandumque ejus factum denotatur (*quidem in figura omnia illis contingebant*) nisi infernalis inimicus noster, nimis vigilansque attentus, quomodo Ecclesiam turbare ac inquietare valeat, atque ideo per omnibus laborat, cunctaque sua adhibet machinamenta, ut altare possit subvertere, id est impedire incruentum sacrificium, aut ad minus extinguere candelabrum, id est tollere lumen vivæ cognitionis, justæque ac veracis apprehensionis, Sacerdotibus necessariæ, ad debite obeundum summum ministerium, Hierarchiæ Ecclesiasticæ essentialiale, simulque proficuum. Manifestissimum Sacrosanctæ Eucharistiæ symbolum, unde suam sortitum fuit demeritationem? *Quod cum vidissent filii Isra-*

dixerunt ad invicem, *Manhu*, quod significat, quid est hoc? Ignorabant enim quid esset? *Exod. 16. v. 15.* Ignoscenda in hac parte erat Hebræorum ignorantia, cum cibus esset torus novus, insolitus, ac omnino inexpectatus; at in legis novæ, ac Evangelicæ Sacerdotibus ex sacre Scripturæ documentis instructis, edocis que Sacramentorum, quæ administrare debent, essentiam, imo ipsiusmet Christi substitutis ac vicariis, huiusmodi non debet tollerari inscitia; atque ideo si forte alibi talis reperiretur defectus, multo magis, quam in Hebræis foret culpabilis, justèque timendæ forent illæ per Prophetam Oseam *cap. 4.* intentatæ minæ: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi*, per quam scientiam intelligo, veram cognitionem, attentionem, & si possibile foret, intimam penetrationem illius functionis, cui major non solum non potest dari aut in terra, aut in Ecclesia, sed ne quidem concipi imaginatione. Deberet quisque Sacerdos ad excitandum in se magnum affectû, ac singularem æstimationem tanti sacrificii, sæpius seipsum alloqui, ac rogare: *Quid est hoc?* Id est, cum magno fervore pensare verba illa

illa, hoc est corpus meum, hic est sanguis
 meus &c. quibus nos conficimus unum
 tam nobile, tam præstans ac pretiosum sa-
 crificium, quale nunquam visum aut au-
 ditum fuit apud ullas nationes. Hinc est
 quod sacrosancta Tridentina Synodus
 s. s. 22 cap. ii. provida constitutione ordina-
 verit; ut animarum curatores sapius in-
 ter missarum solemnita ad populum perora-
 rent de excellentia mysterii incruenti sa-
 crificii: Dicere ergo oportet Ecclesiasticum
 magis esse sollicitam, quam nos ipsi
 lius ministri, circa exactam ac punctua-
 lem illius celebrationem, utque singula-
 rimentis applicatione studeremus inte-
 gere ac cognoscere excellentiam sanctio-
 nem, ac utilitatem tanti Mysterii.
 hæc est ratio, quæ me movit, ac per-
 suasit, ut præter ea quæ lib. i. cap. 6. de
 hac materia diximus, hæc pro opor-
 tuit huius complemento superadderem; quod
 enim potior, ac principalior nostri mi-
 nisterii ratio consistat in consecratione, ac
 oblatione sacrae Eucharistiæ, non video
 quomodo melius *verum Ecclesiasticum* lo-
 mare queam, quam si coner inducere
 lum ad zelum, fervorem ac attentionem
 quam

tanti mysterii, evadatque dignus minister
tam tremendi sacrificii. Scripto reliquit
de hoc ipso Doctor Seraphicus: in *Comp.
Theol. Verit. lib. 6, cap. 23. Missa tam plena est
mysteriis, sicut mare guttis, sicut sol atomis,
sicut firmamentum stellis, sicut cœlum Em-
pireum Angelis*; & tamen tam pauci sunt
in Clero qui illa considerant, ponderan-
tur pondere sanctuarii, ut fermè de innu-
merabilibus, quæ indies offeruntur, sacrifi-
ciis idem dicere possem, quod olim de
miraculis scripsit S. Augustinus: *Trac. 24.
in Ioan. Assiduitate viluerunt, ita ut nemo di-
gnetur attendere*: Nobilissimis epithetis ex-
ornat missam S. Franciscus Salesius, in
aurea illa sua introductione ad vitam de-
voram, dum illam appellat, dicitque quod
sit, *sol exercitii spiritualis, centrum Religio-
nis Christianæ, condevotionis, animæ pietatis,
mysterium ineffabile, quod comprehendit aby-
ssum divinæ Charitatis, medium per quod
DEUS realiter, magnificèque nobis appli-
cat communicatque suas gratias ac favores.*
Iterum lego in quodam libello, intitulato:
Preparatio ad sanctum Missæ Sacrificium,
excellentissimos datos titulos, eidem nun-
quam satis laudato ac deprædicato Myste-
rio,

rio, dum vocat: *Passionis Christi representationem, unigeniti Dei filii sacrificium, humani generis remedium, omnium Sacerdotum opus ultimum, Trinitatis gloriam, Angelorum letitiam, justorum solatium, peccatorum veniam, vivorum subsidium, mortuorum refrigerium.*

Sed ut melius percipiatur summa illius excellentia, qua præ reliquis aliis sacrificiis pollet sacratissimum ac incruentum Missæ sacrificium, intelligaturque illud, quod in Apocalypsi cap. 13. vers. 3. registratum est de cœlesti Agno sese offerente, quique *oblitus est ab origine mundi*: Quamvis enim primo mundi exordio tam in lege naturæ quam scripta per quinquaginta sæculorum decursum à primo generis humani devoto flore, plurima oblata fuerint sacrificia, illa tamen omnia solæ erant umbrae figuræ hujus nostri, ideoque à S. Cyrillio *Epist. ad Cecil.* vocatur *verum & plenum*, additque verbis hiscerobur testimonium *Apoc. 1. v. 13. In ipso inhabitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter. Coloss. 2. v. 9.* Millionsibus numerabiles illorum sacrificiorum, aut hostiarum locustorum, apud Patrem æternum non æquarunt valorem unicus solius incruentus sacrificii, sui unigeniti, unde in quadam

lecta secreta legimus: Dom. 7. post. Pent. Deus
qui legalium differentiam hostiarum, unius
sacrificii perfectione sanxisti &c. Apparebat-
que etiam DEUS quandam quasi contraxif-
se nauseam ab animalium macello, illorum-
que sanguine, quo semper illorum redunda-
bant altaria: Nunquid manducabo carnes
taurorum, aut sanguinem hircorum potabo?
inquit per os David, Ps. 49. v. 13. redditque
hujus rationem Apostolus in Epistola ad He-
bræos: cap. 10. v. 5. *Impossibile enim est. sangui-
ne taurorum & hircorum auferri peccata,*
*ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam &
oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi:*
*Holocautomata pro peccato noluisti, nec placi-
ta sunt tibi, qua secundum legem offeruntur;*
*tunc dixi ecce venio, quem textum expo-
nens S. Thomas ibid. dicit: Quando cor-
pus aptasti mihi in conceptione, dixi, ecce
venio ad Passionem: Jam verò, quis ignorat
Missam esse illud idem sacrificium oblatum
in morte calvariae super altare Crucis, solo
offerendi modo diversum, quod illud cru-
entum fuerit, hoc autem incruentum?*
*Quis ergo ex hoc non cognoscit Sacrificii
nostri valorem, supra omnes legis veteris
oblationes, illiusque Sacerdotium, siquidem
manibus nostris offerimus Regem Gloriam,*

illeque obedit ac paret voci nostræ, qui
respicit terram, & facit eam tremere: ubi
 illi instar lanionum in macello, nihil am-
 plius faciebant quam mactare boves, oc-
 cidere tauros, decoriare oves, agnos, & si-
 milia alia legalia officia obibant & exerci-
 tia; & tamen inter tot nostros Sacerdo-
 tes, qui non solum conficiunt coronam
 Angelorum, verum etiam quos circum-
 stat quotidie in sacrificio Chorus Angelo-
 rum, tam rari sunt qui sese serio reflectant
 ad ea quæ tractant ac peragunt, ut merito
 cum Jeremia *cap. 12. v. 11.* dicere possem:
Nullus est, qui recogitet corde. Multum
 ad propositum hoc nostrum conducuntur,
 à Domino Hebræis præscripti circa sacri-
 ficium Agni Paschalis, expresse figuræ hu-
 jus nostri. Primo ordinavit Deus *Exod. 10.*
vers. 13. ut antequam offerretur, illum per
 dies aliquot in domibus suis asservarent, non
 obstante, quod nihil crudum ex eo manda-
 care possent; per quod videtur mihi Deus
 innuere voluisse sacerdotibus nostris Evan-
 gelicis, ut priusquam audeant accedere ad
 sacrum Altare, sedula prius meditatione be-
 ne perpendant, ac accuratè examinent,
 exactaque mentis applicatione sibi vive-
 imprimant, quanta cum reverentia, hu-
 mili-

militate, ac pietate tremendum illum tentare
 debeant accessum, qui sublimissimas celo-
 rum potestates in stuporem adigit & tremo-
 rem. Ulterius mandavit; *Non comedetis ex
 eocrudum quid*, id est, juxta interpretatio-
 nem Sancti Bernardini; Tom. 2. Ser. 57. D. 2.
 cap. 1. *Crudum sumit desidiosa indiscussio,*
id est, qui mentem suam diligenter non discu-
tir, vel qui non cogitat, quid recipit; ideo cum
 pane vitæ æternæ, conjungitur etiam intel-
 lectus: *Cibabit illum pane vite, & intellectus,*
 ad insinuandum sacram Altaris oblationem,
 partem sibi quoque vendicare in intellectu,
 ut nimirum offerens totum sese occupet in
 consideratione illius excellentiæ ac dignita-
 tis, proficiatque non solum sibi, sed & to-
 ti mundo. Comederunt Hebræi Manna
 prout de cælo decidit, Exod. 16. v. 14. sed e-
 rat contusum ac quasi in pulverem reda-
 ctum, ex quo deducit S. Ambrosius lib. 2. de
 Cain. & Abel. c. 6. pulcherrimam moralem do-
 ctrinam, optimè proposito nostro accom-
 datam: *Hunc cibum menti nostra deferamus,*
qui multa attritus meditatione, ac politus, cor
hominum sicut illud cæleste manna confirmet,
si non otiose tritum, & politum accipimus, eo
quod divina scripturarum eloquia (mutemus
nos, & dicamus, Divina Eucharistica my-
st.ria)

steria) diu terere ac polire debemus, toto ani-
 mo, & corde versantes. Eadem incarnata Sa-
 pientia in nullo alio fidei mysterio tantam
 præmississe legitur animi præparationem
 quantam circa institutionem sacrosanctæ Euc-
 charistiæ, prout patet legenti caput 6. S. Jo-
 annis: *Non legitur in Evangelico* (est retho-
 xio Didaci Stellæ in c. 22. Luca.) *Christum*
Dominum rem aliquam adeo excogitatum, &
tanta præparatione fecisse, sicut hoc sanctissi-
mun sacramentum. Nec debet hic sub silen-
 tio transiri consideratio illa, quod non abs-
 que arcano motivo pro primorum ordina-
 tione Sacerdotum, ac venerabilis hujus Sa-
 cramenti Altaris institutione, nõ qualiscumq;
 obuius sit electus locus, sed mons *Sion*, qui
 idem est ac *speculario*, utpote in quo ter-
 nascens Ecclesia per decem dies continuos in-
 tenta hæsit sanctæ meditationi, & in quo
 Spiritus Sanctus cum cælestium suorum
 Charismatum affluentia, super illos descen-
 dit; si ergo locus, ubi fuit institutum sacra-
 mentum, ita vocetur, utique erimus obligati
 ad considerandum, beneque perpenden-
 dum ineffabile illud sacrificii mysterium, cu-
 jus sumus ministri: viderurque ad hoc vo-
 luisse alludere Oseas Propheta, cum diceret
 c. 7, v. 14. *super triticum & vinum ruminabunt*
 quod

quod, si nos idem faceremus, qui tantam habemus notitiam valoris, sanctitatis, ac excellentiæ nostri mysterii, forent Sacrificii nostra multo gratiora, & acceptiora Domino. Describitur accuratè, & quasi delineatur capite quinto canticorum sponsa, per quam præfiguratur Ecclesia, idque per columbam super rivulum aquæ; verùm, cur potius per hanc avem, quam per Aquilam, aut Phœnicem exprimitur? Cur columba est super aquas? Meminisci oportet, quod Spiritus Sanctus, qui est anima sacri Ordinis: *Accipe Spiritum Sanctum*, visus fuerit super Jordanem in specie columbæ; verùm magis accommodatè ad nostrum propositum, advertenda est una alia proprietas in innocente illo animali, & est, quod dum bibit, quot guttas recipit, toties caput ad cælum sursum elevet: cum ratione itaque ac fundamento per illam denotatur Ecclesia, quod idem est ac sacerdotiũ, quoad functionem tanti sacrificii & sacramenti, à sancto Bernardino Tom. 2. sec. 55. art. 2. cap. 2. denominati, fons gratiæ: *Fons omnis gratia, unde Sacramentũ Eucharistia, id est, bona gratia, nominatur* Fons, de quo sacerdos æternus pronuntiat: *Fons aque salientis in vitam æternam super aquã istam salutarem ascendamus*

mente in cœlū, feriatq; contemplatione perpendamus tantum Sacramentum, utq; de eodem formemus dignū conceptum, sequentia haud longe exarare volui capita, speroque non verificandum id, quod magnus ille vitz spiritualis Magister Thomas à Kempis lib. 1. c. 2. n. 12. scripsit: *Dolendum valde, quod multi hoc salutare mysterium parum advertunt, quod cœlum latificat, & mundū conservat univērsū.*

Caput Secundum.

Sacrosanctum, ac incruentum Missæ Sacrificium mundum conservat, Ecclesiam sustentat & fidem.

QUOD incruentum sacrificium sustentat mundum sit, quo mediante conservetur mundus, ne corruat, clarissimè deduci potest ex verbis illis, quibus offertur Calix: *Offerimus tibi Domine Calicem salutaris, tuam deprecantes Clementiam, ut in conspectu divine Majestatis tuæ pro nostra, & totius mundi salute, cum odore suavitatis ascendat.* Scelerum continua ac peccata, quibus perversum humanum genus singulis momentis irritat, provocatque iram æterni Patris, ut merito filii in illud detonaret, effunderetque super illud thesauros iræ suæ, dissimulantur